

IZKUŠNJE NAROČNIKA DARS pri gradnji v skladu z Uredbo o zelenem javnem naročanju

Boštjan Rigler, član uprave
Ljubljana, 16. 11. 2022

DARS

4. člen uredbe: predmeti javnega naročanja, za katere je obvezno upoštevanje okoljskih vidikov

- (1) Upoštevanje okoljskih vidikov v postopkih javnega naročanja je obvezno za naslednje predmete javnega naročanja:

ZA GRADNJO CEST:

- projektiranje oziroma izvedba gradnje cest
- cestna razsvetljava in prometna signalizacija
- protihrupne cestne ograje

ZA GRADNJO STAVB:

- grelniki vode, grelniki prostora in njihove kombinacije ter hranilniki tople vode
- sanitarne armature
- oprema za stranišča na splakovanje in oprema za pisoarje
- stenske plošče
- projektiranje oziroma izvedba gradnje stavb
- električne sijalke in svetilke ter razsvetljava v notranjih prostorih
- stavbno pohištvo

6. člen uredbe: okoljski vidiki in cilji zelenega javnega naročanja

- (2) Naročnik mora javno naročilo, ki vključuje predmet iz 4. člena te uredbe, oddati tako, da se v posameznem naročilu izpolni tisti cilj, ki je v nadaljevanju določen za ta predmet:
 - 15. delež lesa ali lesnih tvoriv **v stavbah** znaša najmanj 30 % prostornine vgrajenih materialov (brez notranje opreme, plošče pritlične etaže in pod njo ležečih konstrukcij), razen če predpis ali namen uporabe to prepoveduje ali onemogoča, pri čemer je lahko delež lesa za tretjino manjši, če se v stavbo vgradi najmanj 10 % gradbenih proizvodov, ki imajo znak za okolje tipa I ali III;
 - 16. **pri gradnji vozišča ceste** se recikliran asfaltni granulat (rezkanec), ki je nastal ob prenovi te ceste ali je iz drugega vira, uporabi prioritetno za proizvodnjo novih bituminiziranih zmesi, podredno pa zlasti za plasti, stabilizirane s hidravličnim ali bitumenskim vezivom, tampon (vključno z bankinami), posteljico, nasipe ter zasipe, in sicer v količini, ki je potrebna;
 - 22. **pri prenovi cestne razsvetljave** se zagotovi 30 % prihranka porabe električne energije;
 - 23. najmanj 30 % **cestne razsvetljave** omogoča zmanjšanje emisij nepotrebne svetlobe;
 - 30. delež lesa ali lesnih tvoriv **v protihrupnih cestnih ograjah** znaša najmanj 55 % prostornine uporabljenih materialov za izdelavo protihrupnih cestnih ograj, razen če predpis, namen uporabe, krajevna arhitekturna tipologija ali prostorski akt to prepoveduje ali onemogoča.
- (4) Naročnik odda javno naročilo **projektiranja stavbe** tako, da je mogoče pri izvedbi gradnje te stavbe doseči cilj iz 15. točke drugega odstavka tega člena, razen če uporabi katerega od priznanih sistemov gradnje in certificiranje trajnostne gradnje, kot so npr. DGNB, BREEAM, LEED. Javno naročilo **projektiranja ceste** naročnik odda tako, da je mogoče pri izvedbi gradnje ceste doseči cilj iz 16. točke drugega odstavka tega člena. V projektni dokumentaciji za **obnovo ceste** morata biti predvidena vrsta in količina materialov, ki bodo nastali pri obnovi in so primerni za recikliranje ali ponovno uporabo, in način njihovega recikliranja ali ponovne uporabe v posameznih elementih ceste, ki se obnavlja.

7. člen uredbe: način vključevanja okoljskih vidikov

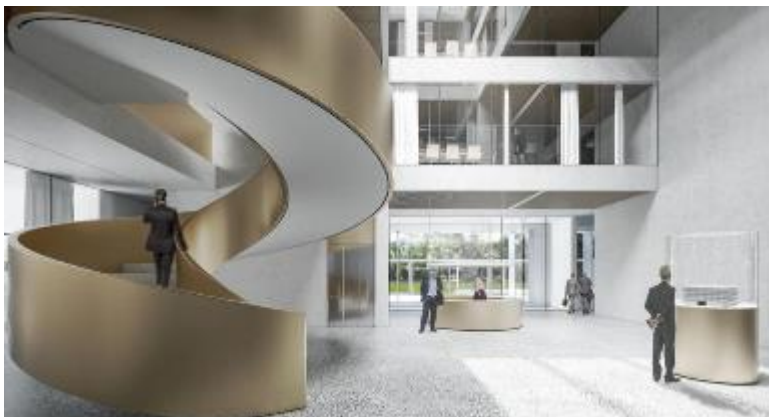
- (2) Naročnik v postopek javnega naročanja vključi okoljske vidike tako, da jih opredeli na enega ali več naslednjih načinov:
 - v tehničnih specifikacijah
 - kot razlog za izključitev
 - kot pogoj za sodelovanje gospodarskega subjekta pri izvedbi javnega naročila
 - kot merilo za oddajo javnega naročila
 - kot posebno določilo pogodbe
- DARS v JN za **projektiranje in gradnjo/obnovo stavb in cest** okoljske vidike vključi tako, da:
 - opredeli zahtevo kot tehnično specifikacijo,
 - izvajalca s splošno določbo v pogodbi zaveže k spoštovanju; **projektanta**: da izdelava projektne nalogo v skladu z uveljavljeno prakso in z vso, v času trajanja pogodbe, veljavno zakonodajo, tehničnimi predpisi in standardi, določili projektne naloge in pogodbe.

Upoštevanje uredbe pri izgradnji poslovne stavbe Grič

Pri izgradnji poslovne stavbe Grič se je že s projektno nalogo določila zahteva po pridobitvi certifikata za trajnostno gradnjo DGNB.

Poslovna stavba na Griču bo ena prvih (prva?) s takim certifikatom v Sloveniji.

V pogodbi za gradnjo je določeno, da bo izvajalec obveznosti pri gradnji izpolnjeval z uporabo ustreznih materialov, na ustrezen tehnološki način in ustreznim dokumentiranjem gradnje, tako da bo certificiranje po DGNB lahko doseglo najmanj "Zlati" standarda.

7. člen uredbe: način vključevanja okoljskih vidikov

- DARS v JN za **gradnjo/obnovo cest** okoljske vidike v JN vključi:
 - v tehničnih pogojih za izvedbo del:
 - je določena obveza uporabe tehnične smernice TSC: 06.800: 2001 Ponovna uporaba materialov v cestogradnji, Recikliranje (veljavni TSC, uporabo zahteva naročnik),
 - v tehničnih pogojih za izvedbo del je sledeče določilo glede recikliranja asfalta: *“Izvajalec mora pri izvedbi asfaltne nosilne plasti skladno s TSC 06.800 in SIST 1038-1 (točka 4.4 Ponovna uporaba asfaltne granulate) upoštevati ponovno uporabo asfalta v nosilni asfaltni plasti. Delež recikliranega asfaltne granulate (rezkanec) mora predstavljati min 15 % in max. 20 % nosilne plasti. Pri izvedbi bankin je predvidena ponovna uporaba rezkanca. Izvajalec mora ločeno prikazati količine materiala katerega bo ponovno uporabil in katerega bo predal predelovalcu gradbenih odpadkov (Izdano okoljevarstveno dovoljenje za emisijo snovi v zrak po 82. členu Zakona o varstvu okolja.”*
 - zahteve glede svetil,
 - zahteve glede protihrupnih ograj.
 - v pogodbenih določilih:
 - izvršiti dela kvalitetno, v skladu s poglavjem 4 (Tehnični pogoji izvedbe del),
 - izročiti naročniku vsa dokazila o vgrajenih materialih in konstrukcijah in evidenčne liste, določene s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki,
 - voditi podatke o vrsti, količini in lokaciji odstranjenega materiala pri izvedbi del,
 - izdelati in dostaviti naročniku Tehnološke elaborate za izvajanje del po pogodbi.

Zakaj DARS ne uporablja meril?

Pri uporabi meril je problematično:

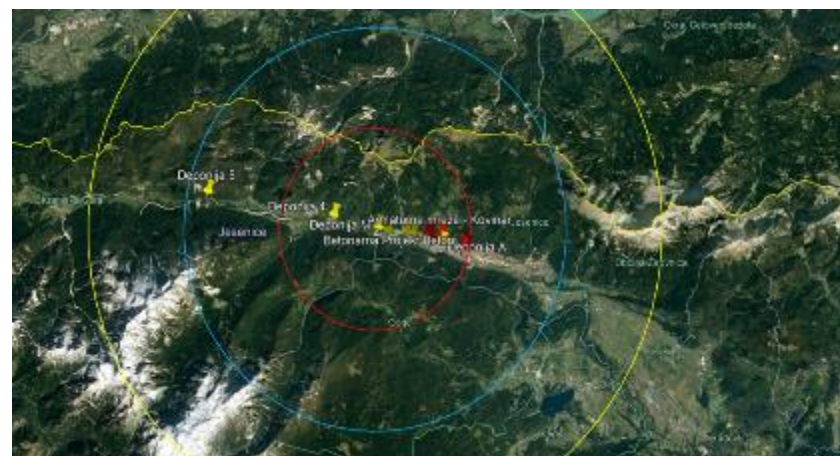
- katera merila določiti,
- kako merila ovrednotiti in določiti ponder glede na ceno,
- spremljanje izpolnjevanje meril tekom izvajanje pogodbe,
- penaliziranje izvajalca, če meril ne doseže (določitev pogodbene kazni, da se izniči prednost pred ostalimi ponudniki na podlagi meril in da se ga kaznuje zaradi neizpolnjevanja),
- neupoštevanje meril je lahko nedovoljena sprememba pogodbe, zaradi česar je naročnik v prekršku po ZJN-3.

(Ne)uporaba meril v fazi JN za predor Karavanke

Pri razpisu za izgradnjo predora Karavanke so v začetni fazi razpisa bili podani predlogi za vključitev okoljskega merila:

“Zaščita okolja (t.j. omejitev prevozov v posameznih območjih v radiju do 5 km, 5 – 10 km, 10 – 15 km in > 15 km od gradbišča za bistvene materiale; transport po železnici bi bil ustrezno več točkovan kot cestni prevoz)”.

Tako merilo potem ni bilo uporabljeno, zaradi problematike, kako ta merila kontrolirati v fazi izvedbe del ter zaradi dejstva, da so ključni transporti viškov materiala na deponije, ki jih zagotavlja naročnik.

Smernice za javno naročanje gradnje

Uporaba OKOLJSKEGA merila:

O – zmanjšanje vpliva na okolje

O1 – zmanjšanje okoljske obremenitve z zmanjšanjem prevoženih kilometrov in prevozi s tovornimi vozili (nad 3,5 tone) na gradbišču

Uporaba tega merila se priporoča na vseh področjih, na katerih je javno cestno omrežje zaradi prevozov materialov, ki jih opredeli naročnik (kot so asfalt, beton, drugi nevezani kamniti materiali, les itd.), bolj obremenjeno s tovornimi vozili (nad 3,5 tone) v tonskih kilometrih.

O2 – tehnična oprema vozil, ki bodo uporabljena (razred EURO, emisije CO₂)

Izzivi za prihodnost - asfalti

1. **Vročá reciklaža na asfaltni bazi**
2. Nizko hrupni asfalti
3. **Nizko temperaturni asfalti**
4. Odprava temperaturne segregacije

Hvala za vašo pozornost!

DARS